

5778 Besjalach - Niet zonder Mosjé

'En maken dan de handen van Mosjé de oorlog...?' vraagt de Misjna (Rosj Hasjana 3:8). En daarmee doelt de Misjna op de oorlog tussen het Joodse volk en 'Amalek, zoals die wordt verteld aan het einde van onze parasja.

Tijdens die oorlog zat Mosjé op een berg. Hield hij zijn handen omhoog dan wonnen de Joden, liet hij ze rusten dan verloren ze. En dus is de vraag van de Misjna: maken dan de handen van Mosjé de oorlog? En het antwoord luidt: 'zolang de Joden naar boven keken, onderwierpen zij zich aan Hasjem en wonnen zij, als zij niet naar boven keken, voelden zij zich niet onderworpen en verloren zij'.

Mijn Rosj Hajesjiewa ל"צ"ר stelde hierop de volgende logische vraag: hoe valt dit antwoord te begrijpen. Iemand die weet dat er een G'd is, zoals zij die de uittocht en de doortocht zelf hadden meegemaakt, zal toch niet zo wisselvallig zijn dat hij dan eens zich onderworpen voelt en dan weer niet, en dat afwisselend enkele keren per dag?

Het antwoord dat hij gaf, wil ik inleiden met een bredere kijk op deze parasja.

Wij lezen deze week over drie onderwerpen: de splitsing van de zee en het bijhorende lied, het Manna dat begint te vallen met alle gebeurtenissen en regels daarbij en de oorlog van Amalek.

Allemaal gebeurtenissen die plaatsvonden tussen de uittocht op 15 Niesan en de Matan Tora van 6 Siewan. Maar het is niet zeker dat de oorlog van 'Amalek plaats vond na het begin van het vallen van het Man. Toch komen deze drie voorvallen bij elkaar in een parasja omdat bij alle drie op steeds een andere manier de rol van Mosjé bepalend is.

Na de uittocht was Mosjé in de ogen van de Joden een wonderdoener. Hij, samen met zijn stok, hadden Fara'o verslagen. Zo dachten velen. Maar die visie was niet de bedoeling: Mosjé moest een andere positie krijgen: hij moest Mosjé Rabénoe, onze leraar worden en dat was hij nog niet. En dus wordt Mosjé eerst op een andere plaats gezet bij de splitsing van de zee: ויאניהו בה' ובמשה עבדו, 'en zij geloofden en Hasjem en in Mosjé zijn dienaar(!)'. Niet Mosjé had al die wonderen gedaan, of zijn stok, maar Hasjem Zelf.

Toen volgde het Manna en werd Mosjé de regelgever, de leraar. Hij wist hoe en wat van het Manna. Hij vertelde de mensen de voorschriften waar ze zich aan te houden hadden, niet zijn voorschriften maar die van Hasjem Zelf. Mosjé werd de leraar die hij moest worden om de Matan Tora te laten slagen. Niemand heeft gezegd of gedacht dat de Tora door Mosjé verzonnen was op de Berg Sinaï, iedereen wist: hij is de dienaar, de leraar, de wetgever van Hasjem. Dat was het doel van de voorafgaande momenten in de weken die beschreven worden in de parasja van deze week.

En zo kunnen we het antwoord van de Misjna en de vraag van mijn Rosj Hajesjiewa begrijpen en beantwoorden.

Keek men naar Mosjé en wist men: hij is de dienaar van Hasjem en door hem kunnen er wonderen gebeuren dan hielp Hasjem, dacht men dat men ook wel zonder Mosjé afkon, al was het maar een moment, verloor men ogenblikkelijk. Want vanaf die tijd kunnen wij allemaal geen moment zonder de Tora die Mosjé ons heeft voorgelegd. En ook dat was een voorbereiding voor de Matan Tora, de grote dag van de gift van de Tora, die ons volk voor altijd zal veranderen.